

Datum
2018-12-10

Mottagare
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Diarienummer
2018-18360-2

Er referens
Ju2018/04065/L4

Remissvar avseende delbetänkandet Kamerabevakning i brottsbekämpningen - ett enklare förfarande (SOU 2018:62)

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ser Säkerhetspolisen positivt på de föreslagna ändringarna i kamerabevakningslagen (2018:1200). Borttagande av befintlig tillståndsplikt, utan att den ersätts med en anmälningssplikt, bedöms underlätta framtida användning av allmän kamerabevakning i Säkerhetspolisens verksamhet.

Säkerhetspolisen anser att kravet på att de aktuella myndigheterna själva ska göra en överviktsbedömning innan kamerabevakning får inledas är rimligt. Säkerhetspolisen anser dock inte att kravet bör knytas till en sanktionsavgift för myndighetens del, bland annat eftersom det innebär en särreglering i förhållande till annan personuppgiftsbehandling i myndighetens verksamhet.

Utöver detta anser Säkerhetspolisen att det övergripande behovet av en särskild kamerabevakningslag kan ifrågasättas mot bakgrund av det skydd för den personliga integriteten som de generella dataskyddsreglerna redan ger och som får anses inkludera ett underliggande krav på proportionalitet vid personuppgiftsbehandling i brottsbekämpande syfte.

Säkerhetspolisens synpunkter

Avsnitt 8 Bör tillståndsplikten tas bort för berörda myndigheter?

Säkerhetspolisen bedömer att det aktuella förslaget innebär administrativa lättnader för myndigheten vid framtida beslut om kamerabevakning eftersom tillstånd inte längre kommer att behöva sökas för att inleda bevakningen. Lättnaderna bör bli än mer påtagliga för Polismyndigheten eftersom myndigheten använder allmän kamerabevakning i större omfattning, vilket kommer att gynna Säkerhetspolisen indirekt vid

Datum
2018-12-10

Diarienummer
2018-18360-2

samverkan mellan myndigheterna. Förslaget innebär också att de svenska bestämmelserna ligger mer i linje med reglerna i övriga europeiska länder, vilket Säkerhetspolisen ser som viktigt för möjligheten till samverkan på europeisk nivå. En anmälningsplikt hade riskerat att motverka dessa positiva effekter. Säkerhetspolisens välkomnar därför att utredningen inte föreslår någon anmälningsplikt.

Avsnitt 10.8 Administrativa sanktionsavgifter

Utredningens förslag innebär att tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av Säkerhetspolisen, bland annat om myndigheten bryter mot kravet på att göra en bedömning av om intresset av kamerabevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (överviktsbedömning). Avgiftens storlek ska bestämmas enligt dataskyddslagens regler om inte brottsdatalagen är tillämplig, vilket i praktiken sällan kommer vara fallet för Säkerhetspolisens del. Det betyder att den maximala sanktionsavgiften för Säkerhetspolisens del är fem miljoner kr.

Säkerhetspolisens verksamhet rör i princip uteslutande nationell säkerhet. I betänkandet Brottsdatalag – kompletterande lagstiftning (SOU 2017:74 s. 690) föreslås att det inte bör införas någon möjlighet att ta ut sanktionsavgift vid överträdelse av bestämmelser i Säkerhetspolisens datalag som omfattar verksamhet inom nationell säkerhet.

I vissa avgränsade fall av personuppgiftsbehandling ska Säkerhetspolisen tillämpa brottsdatalagen och polisens brottsdatalag i sin verksamhet. Myndigheten kommer då att omfattas av sanktionssystemet i de lagarna. Säkerhetspolisen tillämpar även dataskyddsförordningen i verksamhet som är av intern och administrativ karaktär och då gäller dataskyddsförordningens sanktionssystem. Också den verksamheten är av begränsad omfattning. Huvuddelen av personuppgiftsbehandlingen i Säkerhetspolisens verksamhet kommer alltså *inte* omfattas av möjlighet för tillsynsmyndigheten att besluta om sanktionsavgift.

Säkerhetspolisen anser att utredningens förslag utgör ett avsteg från tanken om ett enhetligt system för sanktioner för myndigheter (se SOU 2017:74 s. 690 f). Utredningen anför inte några särskilda skäl till att särreglera kamerabevakning för Säkerhetspolisens del jämfört med myndighetens övriga personuppgiftsbehandling. Sanktionsavgifters effektivitet och avskräckande effekt vad gäller myndigheter kan också ifrågasättas på ett generellt plan och bör utredas ytterligare (se Säkerhetspolisens remissvar avseende betänkandet Ny dataskyddslag (SOU 2017:39)). Vidare kan enskilda rikta skadeståndsanspråk mot Säkerhetspolisen vid överträdelser av bestämmelserna i kamerabevakningslagen eller av beslut som har meddelats med stöd av lagen. Datainspektionen utövar även tillsyn över kamerabevakning enligt kamerabevakningslagen. Dessa sanktions- och tillsynsmöjligheter får enligt Säkerhetspolisens mening anses tillräckliga.

Datum
2018-12-10

Diarienummer
2018-18360-2

Sammantaget bör tillsynsmyndigheten därför inte kunna ta ut sanktionsavgift av Säkerhetspolisen.

Avsnitt 10.5 Myndigheternas kamerabevakning ska inte regleras enbart utifrån den generella dataskyddsregleringen

Utredningen anser att det behövs en särskild kamerabevakningslag, bland annat eftersom befintliga dataskyddsbestämmelser saknar en tydlig överviktsprincip och det inte heller i övrigt går att utläsa hur avvägningen mellan bevakningsintresset och integritetsintresset ska göras. Utan en särskild kamerabevakningslag skulle tolkningen av begreppen överlåtas till rättspraxis, vilket skulle skapa osäkerhet enligt utredningen.

Grundläggande bestämmelser om skydd av personuppgifter vid brottsbekämpning finns bland annat i artikel 8 i Europakonventionen rörande rätten till respekt för privat- och familjeliv, hem och korrespondens. Med detta avses bland annat skyddet av personuppgifter. Inskränkningar får göras med stöd av lag och om det är nödvändigt och proportionerligt i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa särskilt angivna ändamål, bland annat förebyggande av oordning och brott. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (EUT C 83, 30.3.2010) och i regeringsformen (se 1 kap. 2 § och 2 kap. 6 §).

Säkerhetspolisen omfattas av det grundläggande kravet i 9 § första stycket c personuppgiftslagen (1998:204) att personuppgifter får samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Samma ordning föreslås gälla i förslaget till Säkerhetspolisens datalag (se SOU 2017:74 s. 611 f).

Särskilda ändamål innebär att ändamålen måste vara tillräckligt preciserade för att bedöma vilka uppgifter som är adekvata och relevanta för den aktuella behandlingen och för att avgöra att inte för många uppgifter behandlas.

Berättigade ändamål innebär att det ska finnas en koppling mellan ändamålet och den rättsliga grunden. Personuppgifter får alltså inte behandlas för ett ändamål som inte är berättigat i förhållande till den rättsliga grund som behandlingen vilar på, som i sin tur behöver vara förenlig med konstitutionella och andra rättsliga principer. Som anges i delbetänkandet Brottsdatalag (SOU 2017:29 s. 243) har lagstiftaren redan genom att i stor utsträckning reglera vilken personuppgiftsbehandling som kan aktualiseras på området brottsbekämpning, lagföring, straffverkställighet och upprätthållande av allmän ordning och säkerhet tagit ställning till att personuppgiftsbehandlingen är berättigad i de fallen. Varje ytterligare åtgärd som vidtas med insamlade uppgifter ska givetvis också uppfylla kraven vilket bedöms löpande.

Datum

2018-12-10

Diarienummer

2018-18360-2

Mot bakgrund av befintliga bestämmelser och, för Säkerhetspolisens del, föreslagen ny lagstiftning på personuppgiftsområdet kan det ifrågasättas om inte skyddet för enskildas integritet och kravet på proportionalitet och avvägning mellan olika intressen redan är tillräckligt reglerat även utan en särskild kamerabevakningslag. Ev. skulle krav på överviktsbedömning vid kamerabevakning kunna införas i de generella dataskyddsbestämmelserna. Vidare kan den tillfälliga osäkerhet kring rättsläget som kan uppstå i väntan på vägledande praxis inte anses unik. Liknande osäkerhet kan förväntas även inom annan personuppgiftsbehandling innan svensk och europeisk praxis hunnit växa fram.

Säkerhetspolisen anser därför sammantaget att redan existerande dataskyddsbestämmelser samt kommande bestämmelser i Säkerhetspolisens datalag borde anses vara tillräckliga för att tillförsäkra enskilda ett starkt skydd för sin personliga integritet. Man kan därför ifrågasätta behovet av en särskild kamerabevakningslag.

Detta yttrande har beslutats av biträdande säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Verksjuristen Elin Waara har varit föredragande.

Charlotte von Essen

Elin Waara